

Energitilskud og vedvarende energi

Finansielle statsinterventioner i energisektoren har været almindelige i mange år. Regeringerne har gjort brug af tilskud til at øge forsyningssikkerheden, begrænse luftforureningen og udslip af drivhusgasser, styrke konkurrenceevnen, levere sociale ydelser og bevare beskæftigelsen.

Der er dog en vis uenighed om, hvor effektive de har været. De politiske prioriteringer og teknologiske muligheder ændrer sig endvidere også med tiden. De nuværende tilskud bør derfor evalueres for at fastslå, hvorvidt de afspejler samfundets behov som helhed. Dette skøn over de nuværende tilskud i de oprindelige EU-medlemsstater (EU-15) — med særlig vægt på vedvarende energi — er et bidrag til en sådan evaluering.

Hvad er energitilskud?

Der findes ikke en vedtagen definition af energitilskud eller en harmoniseret rapporteringsmekanisme. For at tegne et så fyldestgørende billede som muligt har EEA set nærmere på en lang række direkte og indirekte støttemekanismer (EEA, 2004). Tilskud opført på budgettet er overførsler, der optræder i de nationale regnskaber som offentlige udgifter. Eksempler herpå er overførsler i kontanter til energiproducenter, forbrugere og tilknyttede organer og lavrentelån eller statsstøttede lån til nedsat rente. Eksempler på tilskud, der ikke er opført på budgettet, er skattefritagelser og -fradrag, præferenceadgang til markedet, forskriftsmæssige støttemekanismer og præferenceadgang til naturressourcer.

Tabel 1. Skøn over de samlede energitilskud i 2001, EU-15, i mia. euro

	Fast brændsel	Olie og gas	Kernekraft	Vedvarende energi	I alt
Over budgettet	> 6,4	> 0,2	> 1,0	> 0,6	> 8,2
Uden for budgettet	> 6,6	> 8,5	> 1,2	> 4,7	> 21,0
I alt	> 13,0	> 8,7	> 2,2	> 5,3	> 29,2

Bemærk: Energitilskud til brændstoffer fordeles efter deres oprindelse. Indeholder ikke eksterne omkostninger.

Kilde: EEA.

Skøn over energitilskud i EU-15

Der er anvendt data fra en række kilder. Undersøgelsen afspejler de til rådighed værende data og er begrænset til EU-15.

De samlede tilskud (eksklusive eksterne omkostninger) anslås til ca. 29 mia. euro om året (tabel 1). Selv om fast brændsel modtog den største andel af tilskuddene, fik vedvarende energi væsentlig højere støtte pr. energienhed end andre brændstoffer. Regeringerne synes derfor at erkende, at vedvarende energi er en langt mindre udviklet industri med et større behov for teknologisk støtte og markedsstøtte for at opnå fuld handelsmæssig udvikling.

Fast brændsel. Der ydes fortsat omfattende tilskud over budgettet til kulindustrien i Tyskland (godt 4 mia. euro) og Spanien (godt 1 mia. euro). Støtten uden for budgettet er særlig høj i Tyskland (ca. 3,5 mia. euro).

Olie og naturgas. Olien modtager kun beskeden støtte. Støtten til naturgas, som for det meste ydes uden for budgettet, er betydelig i Nederlandene (0,9–2,4 mia. euro), Det Forenede Kongerige (ca. 1,4 mia. euro) og Italien (ca. 0,9 mia. euro).

Kernekraft. Støtten over budgettet til kernekraft stammer fra tilskud til F&U fra medlemsstater (hovedsagelig Frankrig, Tyskland og Italien) og Det Europæiske Fællesskab. Tallene omfatter ikke omkostningerne ved ikke at skulle betale for at være fuldt dækket af en ansvarsforsikring.

Vedvarende energi. Betydningen af at støtte vedvarende energi er nu anerkendt i hele EU-15. Hver medlemsstat har indført en kombination af prisstøtte via afsætningspriser, forpligtelser eller udbudsprocedurer sammenholdt med en række kapitaltilskud og skatteregler (tabel 2). I 2002 var den samlede støtte størst i Tyskland og Italien, hvor der blev ydet godt 1 mia. euro, hovedsagelig i form af afsætningspriser.

Elektricitet. Nederlandene (godt 1,5 mia. euro), Det Forenede Kongerige (ca. 1,5 mia. euro) og Tyskland (ca. 1,8 mia. euro) ydede betydelig støtte uden for budgettet til elforbruget.

Tilskud og vedvarende energi

Den nuværende situation er kendetegnet ved liberalisering og privatisering af energimarkedet, hvilket fører til lavere energipriser end det ellers ville have været tilfældet, større prisudsving og øget handelsrisiko i forbindelse med investeringer i ny kapacitet. I lyset af den beregnede stigning i energiefterspørgslen i løbet af de næste 30 år er energiplanlæggere begyndt at udtrykke bekymring over den private sektors på nuværende tidspunkt begrænsede investeringer i ny kapacitet. Enhver udskydelse af at nedlukke gamle fossilt fyrede kraftværker for at sikre forsyningen vil gøre det endnu vanskeligere at begrænse udslippene af drivhusgasser i overensstemmelse med internationale forpligtelser.

Vedvarende energi kan spille en rolle med hensyn til at begrænse udslippene af drivhusgasser, sikre energiforsyningen og begrænse prisudsvingene. Disse fordele afspejles i politiske mål såsom EU's vejledende mål for vedvarende energi i 2010. Disse mål vil imidlertid ikke blive nået med den nuværende politiske og finansielle støtte.

Referencer:

EEA (2004): *Energy subsidies in the European Union, a brief overview* (Energitilskud i Den Europæiske Union, en kort oversigt). Teknisk EEA-rapport nr. 1/2004.

Stenzel, T., Foxon, T. and Gross, R. (2003): *Review of renewable energy development in Europe and the US*. A report for the DTI Renewables Innovation Review October 2003, ICCEPT.

Tabel 2. Støttepolitikker for vedvarende teknologier i EU-15

Land	Kapital-tilskud	Afsætningspriser	Certifikater/forpligtelser	Udbudsprocedurer	Skatte-regler
Østrig	X	X	H		X
Belgien	X	X	X		X
Danmark	H	X			X
Finland	X				X
Frankrig	X	X		X	X
Tyskland	X	X			X
Grækenland	X	X			X
Irland	X			X	X
Italien	X	H	X		X
Luxembourg	X	X			
Nederlandene	X	X	X		X
Portugal	X	X			X
Spanien	X	X			X
Sverige	X		X		X
Det Forenede Kongerige	X		X	H	X

Bemærk: X = Den nuværende mekanisme, H = Historisk politik, nu ændret.

Kilde: Bearbejdet efter Stenzel, Foxon og Gross (2003).

EEA-briefinger er korte, letlæselige introduktioner til aktuelle miljøspørgsmål baseret på de senest tilgængelige oplysninger.

Disse briefinger er tilgængelige på EEA's websted: www.eea.eu.int

